

ÖZET

BATUM, Petek. *Öğrenme Bozukluklarında Ebeveyn Kabulü/Reddi ile İçselleştirme ve Dışsallaştırma Sorunlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

Bu çalışma öğrenme bozukluğu olan çocuklarda ebeveyn reddi ve davranış sorunlarını incelemeyi amaçlamıştır. Öğrenme bozukluğu tanısı almış 7-11 yaşları arasındaki 53 çocuk yaş, cinsiyet, anne-baba eğitimi ve mesleği açısından eşleştirilmiş 57 çocukla karşılaştırılmıştır. Her iki gruptaki çocukların annelerine Ebeveyn Kabul-Red/ Kontrol Ölçeği (EKRÖ/K), Öğrenme Bozukluğu Belirti Tarama Listesi ve davranış sorunlarını ölçmek için Hacettepe Ruhsal Uyum Ölçeği uygulanmıştır. Çocukların annelerine ve babalarına yönelik red algılarını ölçmek amacıyla öğrenme bozukluğu ve karşılaştırma grubundaki çocuklara EKRÖ/K çocuk formunun anne ve baba değerlendirmeleri uygulanmıştır. Öğrenme bozukluğu (ÖB) ve karşılaştırma gruplarındaki çocuklar ebeveyn reddine ve kontrolüne ilişkin algılar ve içselleştirme ve dışsallaştırma sorunları açısından 2 (Cinsiyet) x 2 (Grup) varyans analizleriyle (ANOVA) karşılaştırılmıştır. Genel olarak bulgular, ÖB grubundaki çocukların karşılaştırma grubundaki çocuklara göre ebeveynleri tarafından daha çok reddedildiklerini ve daha fazla davranış sorunu gösterdiklerini ortaya koymuştur. Cinsiyet x Grup ortak etkisine göre ÖB grubundaki kızların annelerinin red algısı karşılaştırma grubundaki kızların annelerinin red algısından yüksek çıkmıştır, ancak erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çocuk algılarına bakıldığında, ÖB ve karşılaştırma grubundaki çocuklar benzer düzeyde anne reddi algılarken ÖB grubundaki çocukların karşılaştırma grubundaki çocuklara göre daha fazla baba reddi algıladıkları bulunmuştur. Cinsiyetin etkisi incelendiğinde, erkeklerin kızlardan daha çok anne ve baba reddi algıladıkları belirlenmiştir. ÖB ve karşılaştırma grupları davranış sorunları açısından cinsiyetin etkisi de gözetilerek karşılaştırıldığında ÖB grubundaki çocukların karşılaştırma grubundaki çocuklara göre daha fazla içselleştirme sorunu gösterdikleri bulunmuştur. İki grup arasında dışsallaştırma sorunlarındaki fark ise sadece kızlarda ortaya çıkmıştır. Ebeveyn reddi, içselleştirme ve dışsallaştırma sorunları değişkenleri arasındaki ilişkiler regresyon analizleriyle ÖB ve karşılaştırma grupları için ayrı ayrı incelenmiştir. Her iki grupta da

içselleştirme sorunları çocuğun anne reddi algısı tarafından yordanırken dışsallaştırma sorunları ve davranış sorunları toplam puanları annenin çocuğuna yönelik red algısı tarafından yordanmıştır. Çalışmanın bulguları, öğrenme bozukluklarında ebeveyn reddinin önemli bir rol oynadığına ve bu sebeple, ebeveynlerin de tedavi planında yer alması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğrenme Bozuklukları, Ebeveyn Kabulü-Reddi, İçselleştirme ve Dışsallaştırma Sorunları.